Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

אויף דיעזער צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומערירען אונד דער פרענומעראציאנס-טערמין בעגיננט מיט דעם טאגע דעם ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט זיך אין
פעסט
וואיצנער בולוואר נומ׳ 29
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וועכענטליך
זאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט
פיר עסטרייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פירטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר׳ ע׳ וו׳
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר׳ ע׳ וו׳
פירטעליעהר. 2 גולד. 75 קר׳ ע׳ וו׳

Nr. 5, דרייצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואך יב שבט ה׳תרמ״א. — Pest, den 12. Jänner 1881.

דר׳ לאנגערהאנס פיר דיא יודען.

אין פאריגער נוממער האבען וויר בערייטס נאך איינעם וויענער טעלעגראממע דיא מיטטהיילונג געבראכט, דאס אין בערלין איינע יודענפריינדליכע פערזאממלונג אבגעהאלטען וואורדע, אין דער דער בעריהמטע כריסטליכע געלעהרטע דר׳ לאנגערהאנס איינע זעהר גייסטרייכע רעדע פיר דיא יודען היעלט. יעטצט ליעגט אונס דיא רעדע אין בערלינער בלעטטערן בערייטס פאלל-אינהאלטליך פאר. זיא איזט אום זא אינטערעססאנטער, אלס זיא פאן איינעם כריסטען הערריהרט. וויר וואללען דאהער דיא הויפט-שטעללען היער פאלגען לאססען. דר׳ לאנגערהאנס זאגטע אונטער אנדערם:

„געעהרטע פערזאממלונג! וויר אללע האבען אין לעטצטערער צייט דיא בעדויערליכע וואהרנעהמונג געמאכט, דאס זעלבסט אין זאלכען כריסטליכען קרייזען איין העפטיגער יודען-האס העררשט, וועלכע פאן דען יודען אפטערס מיט וואהלטהאטען איבערהייפט וואורדען. איך מוס עס מיט איינעם ווארטע אויסשפרעכען, דאס איינע זאלכע אונדאנקבארקייט געגען יידישע וואהלטהעטער ניעמאנדעם צור עהרע געררייכען קאנן; איך מוס עס אויסשפרעכען, דאס דער האס געגען דען יידישען שטאמם איבערהייפט אונס נור צור שאנדע געררייכען קאנן. אים מיטטעל-אלטער קאמען הארטע פערפאלגונגען געגען דיא יודען פאר. דיעזע רירהטען פאן רעליגיאזעם פאנאטיסמוס הער. מאן זאגטע: „דיא יודען האבען דען שטיפטער דער קאטהאלישען קירכע הינגעריכטעט לאססען." אונד דאך איזט עס אין שרייענדעס אונרעכט, דאס יידישע פאלק היעפיר ביססען לאססען צו וואללען. דאס פ א ל ק האט דען שטיפטער דעם כריסטליכען גלויבענס ניכט געטאדטעט. עס האבען איהן וואהל איינינע יידישע געלעהרטע צום טאדע פעראורטהיילט. וויא וואללטע מאן אבער דאס פאלק פיר עטוואס פעראנטווארטליך מאכען, וואס איינינע געלעהרטע געטהאן? (אלס כריסט קאננטע דר׳ לאנגערהאנס ניכט אנדערס שפרעכען. ער שיינט אויך ניכט מיט דער געשיכטע דעם יודענטהומס גאנץ פערטרויט צו זיין. עס ווערע פיעל געשיידטער, ווען ער געזאגט העטטע: וויא קאננען וויר דיא אור-אור-אור-ענקעל דאפיר פעראנטווארטליך מאכען, וואס איהרע פארפאהרען פאר עטוויא 1850 יאהרען געטהאן?) וויר מיססען אים געגענטהייל דעם יודענטהומע אללע אכטונג ערווייזען. דער שטיפטער דעם כריסטליכען גלויבענס איזט יא אויס דעם יודענטהומע הערפארגעגאנגען. אהנע יודענטהום ווערע דאס כריסטענטהום גאר ניע ענטשטאנדען! מאן זאגט: „דיא יודען בעזיטצען שלעכטע אייגענשאפטען!" עס איזט דאס ניכט ריכטיג. דיא יודען זינד פיעללייכט ניכט בעססער, אבער געוויס אויך אום קיין האאר שלעכטער אלס אנדערע פאלקסשטעממע!

„אבער זעלבסט ווען דיא יודען יא מעהר פעהלער אלס אנדערע פאלקסשטעממע העטטען, ווער מיססטע היעפיר פעראנטווארטליך געמאכט ווערדען? ו י ר זעלבסט, דא וויר אללע יודען אין דען בירגערליכען רעכטען זייט יאהרהונדערטען זא בעשרענקט האבען, דאס זיא אויסשליעסליך „פאם האנדעל" לעבען מיססטען; זעהר קאמיש איזט עס, דאס מאן יעטצט דען יודען דען פארוואורף געמאכט, דאס זיא ניכט זאפיעל ביער טרינקען קאננען, אלס וויר דייטשען. נון, ווען דיא ניכטערנהייט אין פערברעכען איזט, זא קאננטע איך נאך אין אנדערעם פערברעכען דער יודען הערפארהעבען. זיא זינד נעמליך ניכט בלאס ניכטערנער, זאנדערן אויך א ר ב ײ ט ז א מ ע ר, אלס וויר! (אללגעמיינע הייטערקייט.) יא, יא, געעהרטע פערזאממלונג! דיא יודען האבען צוויא שווערע פערברעכען: דיא ניכטערנהייט אונד ארבייטזאמקייט. איך מאכטע אבער הערצליך וויאנשען, דאס יעדער דייטשע דיא ביידען פערברעכען פאן דען יודען אבלערנען ווירדע. היעדורך נור ווערע אונס געהאלפען, ניכט אבער דורך יודען-פערפאלגונגען! דיא יודען-פיינדע מאכטען געגען דיא יודען בעשרענקענדע געזעטצע איינפיהרען. דאס איזט אבער איינע שטרעפליכע פערלעטצונג דער מענשען-רעכטע! איך מיינערזייטס אנערקעננע עס אלס פפליכט, דאס וויר אללע נאך בעשטעהענדען שראנקען צווישען מענשען אונד מענשען ניעדער-רייסען אונד זא יענע גלייכהייט צו שטאנדע בריינגען זאללען, וועלכע פאן אונס דאס געפיהל דער גערעכטיגקייט אונד דער מענשליכקייט פאדערט!" —

ביים שלוס-זאטצע דער רעדע ערהאב זיך זייטענס דער מעהרהייט דער פערזאממלונג איין וואהרהאפטער בייפאללס-שטורם. — דאך עס וואהרען אויך איינינע יודען-פיינדע אין דען זאאל געדרונגען, דיא געוואלטזאם איינען לערם הערפארריפען וואללטען, זא ערהאב זיך איין געוויססער ווילהעלם ב א ר ע נ ט ה י ן אונד זאגטע: „העהר לאנגערהאנס מאכטע עס פיעללייכט גערנע זעהען, ווען וויר אללע צום יודענטהומע איבערגעהען: דיא יודען האבען ניכט דורך ארבייט איהרע רייכטהימער ערווארבען! (שארפער ווידערשפרוך זייטענס דער מאיאריטעט). איך נעננע נור דאס ארבייטען, ווען יעמאנד אים קאנאלע ארבייטעט אונד מיט איינעם קאררען שטיינע פיהרט: דאס טהוט אבער קיין יודע! (היער ענטשטעהט איין געוואלטיגער לערם). דיא יודען קאממען ארם נאך דייטשלאנד, בערייכערן זיך היער אונד וואללען אונס דאנן בעהעררשען. וואדורך זינד דיא יודען אין קירצער צייט זא גראס געווארדען?" (אללגעמיינער רוף: דורך איהרע ארבייט, דורך איהרע שפארזאמקייט אונד דורך איהרע בילדונג!) —

אויך איין מיססיאנער ערגריף דאס ווארט אונד זאגטע: איך בין איבערצייגט, דאס דער יודענהאס פיר יעדען כריסטען איין שמוטץ-פלעק בילדעט, פאן דעם ער זיך רייניגען זאללטע. דער שטיפטער דער כריסטליכען רעליגיאן האט עס אויסגעשפראכען, דאס דער יידישע שטאמם ניע אונטערגעהען ווערדע; וויר מיססען דיעזען אויסשפרוך דאך אלס הייליג שעטצען אונד אכטען!"

דען שלוס דער בעראטהונג בילדעטען איינינע הייטערע ווארטע דעם שטאדט-רעפרעזענטאנטען לאוועלל. דער דא זאגטע: „איך געבע 1000 גולדען באאר, ווען העהר שטאקער מיר זאגען קאנן, וואס ער אייגענטליך וויל! דער מאנן וויל בלאס שקאנדאל מאכען; ער האט עבען זא וועניג איין בעשטיממטעס ציעל פאר איינען, אלס יענע דוממע פארטייא, דיא זיך איהם אנגעשלאססען!"

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (א י י ן ו ו א ר ט ק א י ז ע ר ו ו י ל ה ע ל ם ס.) אים בערלין ווירד נאכטרעגליך פאלגענדעס געמעלדעט: „דיא שטאדט-רעפרעזענטאנץ בראכטע דעם קאיזער אם ניי-יאהרס-טאגע איהרען גליקס-וואונש דאר. דער פיהרער דער רעפרעזענטאנץ זאגטע אין זיינער אנשפראכע אונטער אנדערם: עס איזט נאטהיג, דאס אללע נאציאנאליטעטען אונד אללע קאנפעססיאנען צור פעסטיגונג דעם שטאאטעס צוזאממענווירקען, דאמיט אונס דער איננערע אונפריעדע קיינען שאדען צופיגע!" דער קאיזער, אויף דען דיעזע שטעללע דער אנשפראכע איינען זעהר גינסטיגען איינדרוק געמאכט, ערווידערטע: „עס איזט מיין לעבהאפטער וואונש, דאס אללע נאציאנאליטעטען אונד קאנפעססיאנען אין פריעדען צוזאממענווירקען, דא נור זא דיא וואהלפאהרט דעם שטאאטעס ערריכט ווערדען קאנן. וויר בענאטהיגען ניכט בלאס דען פריעדען פאן אויסען, זאנדערן אויך דען פריעדען אים איננערן, אום דייטשלאנד שטארק אונד פעסט צו מאכען!" — אללעס איזט איבערצייגט, דאס דער קאיזער היעדורך זיינען אונוויללען געגען דיא יודענפיינדליכען העטצערייען צום אויסדרוקע געבראכט, וועלכע דעם שטאאטע נור שאדען צופיגען קאננען.

* (איבער דיא האכצייטס-פערשיעבונג) דעם קראנפרינצען ווירד אויס וויען פאלגענדעס געמעלדעט: „אין דער קאניגליכען בורג וואר מאן אויף דיעזע האכצייטס-אויפשיעבונג וואהל געפאסט. דיא מוטטער דער פרינצעססין שטעפאניע, נעמליך דיא בעלגישע קאניגין, האט ווידערהאלט זיך דאהין געאייסערט, דאס זיא פיר דיא געזונדהייט דער האהען בראוט זעהר בעזארגט איזט, ווען דיא רייזע נאך וויען צור האכצייטספייער דער קאלטען ווינטערמאנאטע שטאטטפינדען זאללטע. מאן האפפטע יעדאך, דאס דיא בעלגישע קאניגין איהרע אנזיכט פאללען לאססען ווערדע, וועסהאלב דיא פארבערייטונגען צור האכצייט אונאונטערבראכען פארטגעזעטצט וואהרען. זאמסטאג יעדאך טראף איינע דעפעשע אים בריססעל איין, דאס דיא קאניגליכע פאמיליע איהרען וואונש ווידערהאלע, איינע פערשיעבונג דער האכצייט פיר דיא פריינדליכערען פריה-יאהרס-מאנאטע איינטרעטען צו לאססען.

* (איין געזעטץ איבער דיא צ י ו ו י ל-ע ה ע.) דאס „פעסטער שורנאל" מעלדעט: אבגלייך דיא רעגיערונג מיט דער איינברינגונג איינעם געזעטצעס איבער דיא ציוויל-עהע לאנגע געצאגערט האט, זא האט זיא זיך ענדליך דאך צו דיעזעם שריטטע אויפגעראפפט. דיא ציוויל-עהע ווירד דאנן בענעטצט ווערדען, ווען הייראטען צווישען יודען אונד ניכט-יודען פארקאממען זאללטען וויא אויך ביי דען הייראטען דער זאגענאננטען „נאצארענער", דיא פאן איינער קירכליכען טרויאונג ניכטס וויססען מאגען. אין עסטערייך איזט בלאס איינע זאגענאננטע „נאטה-ציוויל-עהע" איינגעפיהרט. דאס הייסט: דאס ברויט-פאאר מוס זיך פאר אללעם אלס קאנפעססיאנסלאז ערקלערען, דא עס דעמגעמעס קיינעם גייסטליכען צוגעהארט. נור אין דיעזעם פאללע קאנן דאנן דער בירגערמייסטער דיא טרויאונג פארנעהמען. אין אונגארן ווירד דאס ניכט נאטהיג זיין. ער ווירד אויך ביי זאלכעם ברויט-פאארע דיא ציוויל-טרויאונג פארנעהמען קאננען, פאן דעם צום ביישפיעל דער איינע טהייל אויך ווייטערהין אים יודענטהומע, דער אנדערע טהייל הינגעגען אים כריסטענטהומע פערבלייבט. אויך ציוויל-מאטריקען ווערדען פאם בירגערמייסטער געפיהרט ווערדען, דא קיין גייסטליכער אונד קיין ראבבינער איינע זאלכע ציוויל-טרויאונג אין איהרע מאטריקען איינטראגען ווירדען. — (וויר האבען קיינען גרונד, איין זאלכעס געזעטץ הערבייצווינשען. דיא ציוויל-עהע זאלל יא, וויא געזאגט, נור ביי מיש-עהען צווישען יודען אונד ניכט-יודען אין אנ-

אָהנע יודען דאָך ניכט לעבען קאָננען אונד גאבען דאהער די גאנצע יודענפֿיינדליכע בעוועגונג אויף. איינער דער רעדעלספֿיהרער, הערר פֿאָלידיאָ, ער-שיען זאָגאר ביים פרעססבורגער ראבבינער מיט דער ביטטע, אין זיינער פרעד גט צו ערקלערען, דאס ער ניע אן איינער יודענפֿיינדליכען בעוועגונג טהיילגענאָמ-מען. דער פֿריעדענסליעבענדע ראבבינער, דעם עס געוויס ניכט אום איינע ראכע צו טהון איזט, ענט-שפראך גערנע דיעזעם וואונשע, אונד זאָ האט דער גאנצע יודענפֿיינדליכע לערם אין פרעססבורג איין שנעללעס ענדע ערדייכט!

*) איינע יודענ-פֿריינדליכע פֿערזאממלונג אין בערלין.) אוים דער הויפט-שטאדט דייטשלאנדס ווירד פֿאָם 8-טען דיעזעס בעריכטעט: „געססטערן פֿאנד היער איינע יודענפֿריינדליכע פֿערזאממלונג שטאטט, אים דען אומטריעבען שטאָקערס אונד זיינער געזיננונגס-גענאָססען ענטגעגען צו ארבייטען. דר׳ לאנגערהאנז היעלט איינע לענגערע רעדע, אין וועלכער ער דאס טרייבען שטאָקערס אלס איינע „פֿערלעטצונג דער מענשענרעכטע" בעצייכנעטע. פֿריילך ענטשטאנדען דא לערמענדע געגענרופֿע, דא אויך צאהלרייכע יודענפֿיינדע אנוועזענד וואַרען. איין שקאנדאל וואר אים אויסברוכע בעגריפֿפֿען, דאָך ערקלערטע דער אנוועזענדע בעהאָרדליכע קאָממיססער, דיא פֿער-זאממלונג זאָגלייך אויפֿצולאזען, וועגן דיא רוהע אונד אָרדנונג פֿאָן איינער אינער זייטע איינע שטאָרונג ערליידען זאָללטע. ביא דען פֿאָרטגע-זעטצטען בעראטהונגען קאם ווירקליך קיינע וייטע-רע שטאָרונג מעהר פֿאָר. דיא פֿערזאממלונג פֿאס-טע דען בעשלוס, צו גונסטען דער יודען צו ווירקען אונד דען איבערגריפֿפֿען דער שטאָקער׳שען פאר-טייא מיט קראפֿט אונד מוטה ענטגעגענצוטרעטען." — אינטערעססאנט איזט אויך פֿאָלגענדע מעלדונג: דיא קאטהאָלישען בלעטטער האבען דיא נאכריכט פֿערברייטעט, דאסס דאס יודענפֿריינדליכע „בערלי-נער טאגבלאטט" איינע גראָסע צאהל פֿאָן אבאָנ-נענטען פֿערלאָרען העטטע, וויל דיא בעפֿאָלקערונג איין יודענפֿריינדליכעס בלאטט ניכט לעזען מאג. דיעזעם געגענאיבער פֿעראָפֿפֿענטליכטע דיא רע-דאקציאָן דעס „טאגבלאטט" פֿאָלגענדע ערקלע-רונג: עס שטעהט יעדעם בירגער פֿריי, אין אונ-זערע רעדאקציאָן צו קאָממען אונד אין אונזערע ביכער איינזיכט צו נעהמען, דא קאנן זיך יעדער-מאנן איבערצייגען, דאס דיא אנצאהל אונזערער אבאָננענטען זייט דען וויהלערייען שטאָקערס ניכט אבגענאָממען, זאָנדערן אים געגענטהיילע זייט יע-נער צייט אום 734 נאָך ציגענאָממען האט! דאס איזט דער בעסטע בעוויז, דאס דיא יודענפֿיינדלי-כען אימטריעבע ביא דעם געבילדעטען טהיילע דער בעפֿאָלקערונג קיינען אנקלאנג פֿינדעט, דא דיא יודענ-פֿריינדליכען בלעטטער יעטצט מיט נאָך גראָסערעם אייפֿער געלעזען ווערדען, אלס דיעס פֿאָר בעגינן דער שטאָקער׳שען וויהלערייען דער פֿאלל וואר.

געשעפֿטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואר נעסטערן מעסיג צו מארקטע געבראכט, דער פֿערקויף וואר גוט. 14000 מעטרצ׳ ווארדען פֿערקויפֿט. —

ווייצען, טהייס- 500 מטרצ׳ 78,4 קילאָ 13.30 נולד. 400 מטרצ׳ 78,3 קילאָ 13.27½ נול. 100 מטרצ׳ 78,6 קילאָ 13.25 נולד. 100 מטרצ׳ 78,2 קילאָ 13.25 נולד. 100 מטרצ׳ 78,2 ק׳ 13.20 נול. 1500 מטרצ׳ 7,3, ק׳ 13 20 נול. 200 מטרצ׳ 76.4 קילאָ 12.75 נולד. 100 מטרצ׳ .76 קילאָ 12.65 נולד. — 200 מעטערצ׳ 75 5 קילאָ 12.50 נול. — אללעס פער דרייא מאָנאטע.)

קאָרן 9,80 - 10,25 נולד.

נערסטע פוטטער- 6,25 - 6,75 נולד. — מאלצ-וואארע 7,75—8,50 נולד.

קוקורוין נייער 5,30—5 50 נול.

האפֿער 5,60—6,30 נולד.

רעפס 11,75 נולדען. —

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאממט זאק, פרייא אב פעסט:) נר׳ 0 : 22 נולד. 20 קר׳. נומ׳ 1 : 21 נול. 60 קר׳, נר׳ 2 : 21 נול. — קר׳, נר׳ 3 : 20 נול.40.קר׳ נר׳ 4 : 19 נול. 60 קר׳, נר׳ 5 : 18 נול. 40 קר׳, נר׳ 6 : 17 נול׳ — קר׳, נר׳ 7 : 16 נולד. — קר׳, נר׳ 8 : 15 נול. 20 קר׳, נר׳ 8½ 13 נולד. 40 קר׳, פֿיינע קליינע 3 נול. 80 קר׳, גראָבע קלייע 3 נולד. 50 קר.

היל זענפֿריכטע: ערבסען אונגארישע 11—13 נול. לינזען 12—20 נול. ראָהע הירזע 5,80, הירזע ברייין 10,75—11,25נול. גראָסע ווייסע באָהנען8,75—9,50. צווערגעל 10—10,50 נול. לייןזאמען -.14 נולדען, האנפֿזאמען 7—7½ נולד.— מאָהאר . נולד. קיממעל 25 — 26 נול. וויקען 7 —7½ נול. מאָהן גרויער 33 - 35 נול. בלויער 36 — 38 נולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

שפיריטוס נייע מעטהאָדע אים קליינען 33—33,50 נול. אלטע-מעטהאָדע 34¾—35¼ נול. פער 10000 ליטער פערצענט. —

צוועטשקען, באָסנישע: פרימא 20 — 21 נול, מיטטעל 18,75—19'60 נול.

האָניג: געלייטערטער 28 — 30 נולד. — יע נאך קוואליטעט.

וואכס ראָזענייער 120 נולד. בעססערע וואארע 127—128 נולד.

קנאָפפערן אונגארישע 24—24,50 נול.

קלעזאמען אונגארישע 62—65 נולד.

ראָטהקלעע 50—54 נולד.

וויינשטיין 62—65 נול. יע נאך קוואליטעט.

ריבאָל ראפפעלט-ראפֿפֿינירטעס 33'50—34 נולד. פער 100 קילאָגראמם.

רעפס-קוכען —,6 נול.

אונשליטט (חלב) -47—,48 נולד.

שאפֿ-פֿעללע אין פֿאָריגער וואָכע ווארדען 12000 שטיק פֿערשיעדענע גאטטונגען פֿערקויפֿט, אונד צוואר דייטשוואָללינע 2,80 — 3,60 נול. פער פאאר סערבישע 135—145 נול. באנאטער אונד באטשקער 140 — 160 נולדען, בירקישע אונד מאצעדאָנישע 41—45 נולד, זיעבענבירגער 36—38 נולד. קראָטישע אונד באָסנישע 112 - 125 נולד׳. (אללעס פער 102 שטיק.)

לאממ-פֿעללע: שווערע קראָטישע 112נולד. שווערע באנאטער 105 נולדען, (פער 102 שטיק.)

נאיס-פֿעללע, נעזאלצענע צו 150 נולדען, פער 102 שטיק. — סערבישע באָק-פֿעללע 5,25 נולד. פער פאאר —

הייטע, ווייר נאטירען: פער 100 ק׳ אונגארישע קוה-הייטע108—110נול. אָבסענהייטע פראָקענע 110 - 112נול. ראָסהייטע 9½—10½ נולד. (אללעס פער פאאר.) —

לעדער נעשעפֿט, פֿפונד-הייטע 24—26-קילאָ 168—170 נולד. איינמאל פֿערועטצטע טערצען פֿאָן12—16קילאָ 170—172 נולד, צווייםאל פֿערועטצטע טערצען 16—18 קילאָ, 166—168 נולד. דרייםאל פֿערועטצטע טערצען 19-21 קילאָ 170—172 נולד.

קאלבלעדערה, בראונע 9—11-קילאָ 450 — 465 נולדען, געצאָגענע 9— 12-קילאָ 280—315 נולדען פער 100 קילאָ.

שאפֿוואָללע. אין פֿאָריגער וואָכע וואר דאס געשעפֿט שוואך. פֿערקויפֿט ווארדען בלאָס 8000 קילאָ צוויישורען זאממער-וואָללען צו 77—78 נולד.

וויענער פרייזע.

שפיריטוס—.33 - 33,25 נול. צו 10000 ליטער פערצענט.

ריבאָל 32,75 — 33,25 נולד. פער 100 קילאָ.

ווייצען, פֿערקויפֿט ווארדען 30000 מעטער-צטר׳, פרייזע: טהייס-ווייצען 74—76-קילאָ 12.45—12.85 נול. פער מעטערצטר. —

קאָרן, אונגארישעס 67—71-קילאָגראמם 10.50— —.11 נולד׳ פער מעטער-צטר.

נערסטע עסטערייכישע 60—64-קילאָ 8.20 — 9.20 נולדען.

קוקורוין 6,20—6,30 נולד.

האפֿער אונגארישער 6.30 — 6.50 נולדען פער מעטער-צענטנער.

רעפס באנאטער 12.25—12 50 נולד. קאָהל 12,50 —13 25 נולדען.

קאָרן-מעהל, נר׳ 1 : 18,25—19.25 נולד, נר׳ 2 : 16,25—17.25 נולדען פער מעטער-צטר.

ווייצענ-מעהל נר׳ 0 : 22,30— —.23 נולד׳ נר׳ 1 : 20,80—21,50 נולד, נר׳ 2 : 19'80—21,30 נר׳3 : 18,30 —19.30 נולדען, אללעס פער מעטער צטר.

הילזענפֿריכטע: לינזען 20—28 נולדען ערבסען 10—14 נול. באָהנען 10 — 12 נולד. הירזען 7,50 — 8,25 נולד׳ (אללעס פער 100 קילאָ.) —

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 8-טען יענגער 1881.

אָפֿען	84	48	16	72	34
לינץ	19	73	10	60	84
טריעסט	7	44	35	23	50

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

פֿרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פֿריכטע ווייצען	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאָגראמם
נאָרדאונגאריש׳ נייער	74	—.——.—
" "	75	11.50—11.60
" "	76	11.70—11.80
" "	77	11.85—11.90
" "	78	11.95—12.—
" "	79	12.10—12.20
" "	80	12.25—12.35
פעסטער באָדען	—	—.——.—
" "	75	12.05—12.15
" "	76	12.25—12.35
" "	77	12.45—12.55
" "	78	12.60—12.65
" "	79	12.75—12.80
" "	80	12.85—12.90
טהייס	—	—.——.—
" "	75	12.15—12.30
" "	76	12.40—12.50
" "	77	12.60—12.75
" "	78	12.95—13.05
" "	79	13.10—13.15
" "	80	13.20—13.25
וויסעןבורגער	75	12.15—12.30
" "	76	12.40—12.50
" "	77	12.65—12.75
" "	78	12.95—13.05
" "	79	13.10—13.15
" "	80	13.20—13.25

פֿריכטע	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	10.40—10.15
נערסטע מאלץ	62	—.——.—
נערסטע פוטטער	62	6.80—6.45
האפֿער	40	6.30-6.10
קוקורוץ באנאטער	75	5 40—5.30
אנדערער	73	5.30-5.20
הירזע	—	6.30—5.70

[illegible]		פער אָקטאָבער	100 קילאָגראמם
ווייצען		פער אָקטאָבער	—.—
		"	—.—
		פֿריהיאהר "	11.65
קוקורוץ		"	6,06
נערסטע		"	—.—
האפֿער		"	6.45
"		"	—.—
רעפס		"	—.—

באללען-מעהל

דער באללען צו 100 קילאָגראמם מיט זאק		פֿל.	קר.
נומער	0	22	20
"	1	21	60
"	2	21	—
"	3	20	40
"	4	19	60
"	5	18	40
"	6	17	—
"	7	16	—
"	8	15	20
"	8½	13	40

	פֿל.	קר.
שפירימוס: אלטע מעטהאָדע פֿריטהעטע	31	50
" נייע " קאַרטאָפֿפֿעל	32	—

קורז-טאבעללע פֿאָם 8. יענגער.

געלד־קורז

	פֿל.	קר.
זילבער־אשיא	100	—
דוקאטען	5	58
עסטערייכ־אונגארישעס 8 נולדען גאָלד־שטיק (20 פֿראנקס)	9	37
נאפאָלעאָנדאָר	9	37
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	12
20 מארקשטיקע	11	63
פאפיער־רובעל	1	22

לאָזע.

	פֿל.	קר.
1854-ער 4פערצענטינע שטאאטס־לאָזע	122	25
1860-ער " נאנצע	130	75
דעטטאָ " האלבע	135	—
1864-ער לאָזע צו 100 נולדען	171	50
דעטטאָ " 50 "	170	—
ראאב רעגעלענזינגע	28	—
טירקענ־לאָזע	17	60
קרעדיט-לאָזע	183	75
קלארי־לאָזע צו 40 נולדען	40	50
דאָנױ־דאמפפשיפפֿפֿאהרטס־לאָזע	105	—
אינסברוקער לאָזע	25	—
רודאָלפֿישע לאָזע צו 10 נולדען	16	50
ראאבער לאָזע " 20 "	20	50
אָפֿנער לאָזע " 40 "	39	—
פאלפֿי לאָזע " 40 "	38	75
רויטהעכ־לאָזע " 10 "	18	—
סאלם־לאָזע " 40 "	51	75
וואלדשטיינער לאָזע " 20 "	22	50
סט.־זענויס לאָזע " 40 "	48	75

לאָזע.

	פֿל.	קר.
מאילענדער לאָזע צו 20 נולדען	23	50
טריעסטער לאָזע " 100 "	126	50
דעטטאָ " 50 "	67	—
וואלדשטיינ־לאָזע " 20 "	32	—
ווינדישגרעטץ־לאָזע " 20 "	38	—
אונגארישע פרעמיען-לאָזע צו 100 נולד.	108	50
טהייס־רעגולאציאָנס־לאָזע	107	40
וויענער לאָזע	117	75

ווערטה-פאפיערע

	פֿל.	קר.
אונגארישע גאָלד־רענטע	109	75
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	96	75
טעמעשוואר־באנאטער	94	25
זיעבענבירגישע	95	50
גאליציש	98	50
בוקאווינער	95	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	125	25
אונגארישע [illegible]־אנלעהען	94	75
פפאנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדענ־קרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	101	25
דער אונגארישען היפאָטהעקען־באנק צו 5¼ פערצענט	98	—
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען־קרעדיט־אנשטאלט צו 5 איינהאלב פערצענט	199	—
דעטטאָ צו 6 פערצענט	105	—
דער פעסטער קאָממערציאל־באנק	101	25
דער אָסטבאהן	86	25
דער נאָרד־אָסטבאהן	147	50

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1881. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

ווירד מיט זיינען 20000 גולדען עס געוויס ניכט נאָטהיג האבען, אין אמעריקא אלס „מלמד" זיין ב־אָד צו פערדיענען!

גייסטעס-געגענווארט איינעס יודען.

דער מאינצער „איזראעליט" ברינגט איינע זעהר אינטערעססאנטע געשיכטע, דיא זיך נאך אים פאָריגען יאהרהונדערטע אין ענגלאנד ערא־גנעט האט. זיא צייגט פאָן דער גייסטעס-געגענווארט אונד פאָן דער עהרליכקייט איינעס יודען, וועלכען מאן אלס „פערברעכערישען פעררעטהער" היעלט ער צילעטצט אבער וועגען זיינער קלוגהייט אונד זיינעס עדלען כאראקטערס אללגעמיין בעוואונדערט ווארדע. דער פאלל וואר פאָלגענדער:

אים פאָריגען יאהרהונדערט ווארען אין דער נעהע פאָן לאָנדאָן דיא רויב-איבערפעללע זעהר הייפיג. דיא לייטע פיהרען דאמאלס געוואָהנליך מיט דעם פאָסט-וואגען. דאך מוסטע זיך יענער פאָסטוואגען בעזאָנדערס גליקליך שעטצען, דער דיא געגענד אָהנע רויב-איבערפאלל פאססירען קאָנטע — אן איינעם נאָוועמבער-אבענד פוהר דער פאָסטוואגען נאך לאָנדאָן צו אונד קאם אין איינען וואלד, פאָן דעם הייטע מעהר קיינע שפור פאָרהאנדען. — אין דיעזעם וואלדע פפלעגטע זיך דאס רייבער-געזינדעל איפצוהאלטען אונד דיא פאָסט-וואגען צו איבערפאללען. דיעסמאל בעפאנדען זיך אויף דעם פאָסט-וואגען מעהרערע רייזענדע. בעפאָר זיא אין דען פירכטבארען וואלד הינייגפיהרען, שפראכען דיא רייזענדען נאטירליך פאָן ניכטס אנדערעס, אלס פאָן דער געפאהר איינעס איבערפאללעס.

דא זאגטע איינער אויס דער געזעללשאפט: „איך האבע ווירקליך גראָסע אנגסט. איך האבע מיר אין מיינען ראָק וואָהל 10 פפונד שטערלינג איינגענעהט, דאמיט דיא רייבער זיא ניכט פינדען. אין מיינער וועסטענטאשע האבע איך בלאָס איינע זילבער-מינצע. ווען דיא רייבער זיך היעמיט נור צופריעדען געבען!"

היערויף זאגטע איינע מיטרייזענדע ערציעהערין: „איך האבע בייא מיר 5 פפונד שטערלינג אין גאָלד, דיא איך אין מיינעם שוהע פערשטעקטע. אין דער בארזע האבע איך בלאָס 18 זילבערמינצען; דיעזע מאגען מיר דיא רייבער אין גאָטטעס נאמען וועגנעהמען!"

איין דריטטער רייזענדער, דער זיך דען קאלטען שוייס פאָן דער שטירנע ווישטע, זאגטע נון ציטטערנד פאָר אנגסט: „איך האבע בייא מיר וואָהל 18 פפונד שטערלינגע, דיא איך אין איינעם זעקכען אן דער ברוסט טראגע. אין מיינער בארזע בעפינדען זיך עבענפאללס איינע זילבער-מינצען. וועגן אינס דיא רייבער נור ניכט ביז אויף דען לייב דורכזוכען!"

איין עטוואס בעיאהרטער רייזענדער זאגטע היערויף: „איך גלויבע, דיא קערלע ווערדען מיר דאך דיא שטיפעל ניכט אויסציעהען! דאָרט האבע איך 15 פפונד שטערלינגע פערבאָרגען. דיא פאאר זילבער-מינצען, דיא איך אין דער וועסטענ-טאשע האבע, מאָגען דיא רייבער נעהמען אונד זיך היעפיר איינען שטריק קויפען!"

דא יאממערטע אבער איין אלטעס געבראָכענעס ווייב: „וועגן מיר דיא רייבער דיא 5 פפונד שטערלינגע נעהמען, דיא איך אין מיינען ערמעל איינגענעהט האבע, זאָ בין איך פיר עוויג אונגליקליך. וואס זאָלל איך דענן אין לאָנדאָן מיט לעערען הענדען מאכען? דיא 9 זילבער-מינצען, דיא איך אין מיינעם אונטעררעקע האבע, ווירדע איך דען רייבערן גערנע אלס אבלאָזע-געלד הינגעבען!"

וועהרענד דיעזעס עבען ניכט אונטערהאלטענדען געשפרעכעס, זאס איין מיטרייזענדער גאנץ שטילל אין איינעם ווינקעל דעס וואגענס. דער וואהל אללעס זעהר אויפמערקזאם צוהאָרטע, אָהנע יעדאך אויך נור איין וואָרט צו שפרעכען. מאן זאה עס דעם אין געדאנקען פערטיעפטען מאננע יעדאך אויף דען ערסטען איינגענבליק אן, דאס ער יודע זייא.

פלאָטצליך קנאללטע איין שוס. דער קוטשער היעלט אן, דא ער וואוסטע, דאסס דאס ווייטערפאהרען דיא רייבער נאך מעהר רייצען ווירדע. איין מאנן, מיט איינער מאסקע פאָר דעם געזיכטע אונד ביז אן דיא צעהנע בעוואפפנעט, טראט אן דען וואגען הערואן אונד זאגטע: „מיינע הערען אונד דאמען! אים נאמען דער רייבער-באנדע, דערען הויפטלינג איך בין, פאָרדערע איך זיא אויף: מיר אללעס גאָלד, זילבער, אללע עדעלשטיינע אונד שטאאטס-פאפיערע, וויא אויך אללעס באאר-געלד אויסצוליעפערן, דאמיט איך ניכט נאָטהיג האבע, געוואלט צו געברויכען. איך וויל גערנע אללעם בלוט-פערגיעסען פערמיידען, דאך קאן דאס נור געשעהען, ווענן איהר עבען אללעס הערגעבעט, וואס אין אייערעם בעזיטצע זיך בעפינדעט!"

ציטטערנד גריפפען דיא רייזענדען נאך איהרען בארזען, נאהמען אויס דענזעלבען דיא וועניגען זילבערשטיקע אונד רייכטען זיא דעם רייבער, אין דער האפפנונג, דאס ער זיך מיט דיעזער קליינגקייט בעגניגען ווערדע!

„הא! הא! (ריעף נון דער רייבער שפאָטטיש) זאָ מיינע הערען אונד דאמען, האבען וויר ניכט געהאנדעלט. איך בין יא גאָטטלאָב קיין בעטטלער, אים מיך מיט איינען זילבערשטיקען אבשיקען צו לאססען. איך בין, דעם הימעל זייא עס דאנק, זייט יאהרען רייבערהויפטלינג אונד בין בייא מיינער באנדע וועגען מיינער עהרליכקייט זעהר בעליעבט. גאָטט מאָגע מיר אויך ווייטער זיינען זעגען פערלייהען! אללזאָ יעטצט וואָללען זיא אללע אויסשטייגען. איהר זאָללט ביז אויף דיא הויט דורכזוכט ווערדען! גלויבעט מיר, איך ווערדע אללעס פינדען, זעלבסט ווענן איהר אייער געלד „אונטער דיא הויט" הין פערשטעקט האט!"...

דא ערהאָב זיך יענער יידישע רייזענדע, דער ביזהער נאך קיין וואָרט געשפראָכען האטטע, אונד זאגטע: „עס איזט ניכט נאָטהיג, גנעדיגער העררע, דאס זיא דיעזע רייזענדען אויסזוכען. היער האבען זיא מיין געלד, עס בעטראָגט 200 פפונד שטערלינגע. דיעזער דא האט בייא זיך 18 פפונד, יענער מיר געגעניבער 15 פפונד, דיא ערציעהערין האט 5 פפונד, דיא אלטע פרויא האט 5 פפונד שטערלינגע א. ז. וו. אללעס זאָלל דעם גנעדיגען העררן דאס געלד אבליעפערן, וועלכעס איהנען אונד איהרער טרייען באנדע וואָהל בעקאָממען מאָגע!"

יעטצט מוסטען דיא אונגליקליכען ווירקליך אללעס געלד הערגעבען. דער איינע צאָג דיא שטיעפעל אויס, דער אנדערע נעהטע זיך דאס פוטטער דעם ראָקעס אויף, דיא ערציעהערין מוסטע זיך דיא שוהע אויסציעהען, אונד דאס אלטע ווייב דען ערמעל אויפטרעננען, אים דיא פערשטעקטען סוממען הערבייצוהאָלען. דער רייבער-הויפטלינג נאהם אללעס געמיטהליך אין עמפפאנג אונד נאהם איינען שפאָטטיש-האָפליכען אבשיעד.

אלס דער וואגען נון נאהע בייא לאָנדאָן, אונד איין ווייטערעס אונגליק ניכט מעהר צו בעפירכטען וואר, דא פיעלען אללע רייזענדען איבער דען יודען הער, דעם זיא צוריעפען: „זיא פערדעטהערישער יודע זיא! זיא געווייסענלאָזער מענש! ווארום האבען זיא דעם רייבער-הויפטלינג פערראטהען, דאס וויר געלד בייא אונס האבען? וויל זיא געוויס איין היימליכער קאָללעגע דער רייבער זינד, אונד וויל זיא אן דעם פאָן אונס גערייבטען געלדע געוויס איהרען אנטהייל האבען ווערדען! זיא זינד זאָ שמוטציג אונד פעררעטהעריש, וויא אללע יודען. זאָ באלד וויר אין דער שטאדט זינד, ווערדען וויר זיא בייא דער פאָליציי אנצייגען. זיא זאָללען איהר פערברעכען שווער ביסען!"...

דער יודע האָרטע דיעזע בעשימפפונג לעבעלנד צו. דאנן זאגטע ער: „מיינע הערען אונד דאמען! שימפפען זיא דאך ניכט זאָ זעהר געגען מיך אונד געגען דיא יודען איבערהויפט. דענן וויר יודען זינד עהרליכע לייטע אונד קיינע פערראטהער. דאס געלד, וואס יעדעם גערייבט ווארדע, זאָלל ער פאָן מיר ערזעטצט ערהאלטען, אונד איך איין היבשעס געשענק דאריבער פיר דען ערגער, דען ער דורך מיין פערפאהרען אללערדינגס געהאבט. זע-

---

מאנן בלונט אונד זאגטע: „בלונט! האסט דוא אונזערען האָפ-לייטען, דיא אונס בעגלייטען זאָללען, דיא נייע קליידער אנלעגען לאססען? דאך דוא פערשטעהסט דיך אויף דערגלייכען מאָדע-זאכען עבענזאָוועניג וויא איך. דוא קאָננטעסט עהער איינע גראָסע ארמעע געגען דען פיינד אין שלאכטאָרדנונג ברינגען!"

„מיין גוטער לאָרד! (אנטוואָרטעטע בלונט) וואלטער האט מיר דיעזע לעסטיגע מאָדע-מאכערייא אבגענאָממען. אייער אויפצוג ווירד אין גלענצענדער זיין. פרייליך ווירד דיעזער פוטץ זעהר פיעל געלד קאָסטען. מיט דיעזעם געלדע קאָננטע מאן איין גראָסעס סאָלדאטענ-שפיטאל ערריכטען."

„מיין ליעבער בלונט! וויר דירפען היינטע קיינע קאָסטען שייען. נור מאָגע וואלטער בייא דיעזער אויספוטצערייא ניכט פערגעססען, דאס איך נור איין אלטער קריעגסמאנן בין אונד דאס איך פאָן דיעזען נאררהייטען אום מיך ניכט מעהר האבען מאג, אלס עבען נאָטהוועדיג איזט. — מיינען לייטען, דיא מיך בעגלייטען, געבעט יא דען אויסדריקליכען בעפעהל, דאס זיא ניכט אוננאָטהיגערווייזע מיט דען שטאלצען אונד איבערמיטהיגען לייטען דעס גראפען לעסטער אין איינען שטרייט זיך איינלאססען. מיינע לייטע זינד פערביטטערט, דא זיא אין לעטצטער צייט פאָן דער קאָניגין זאָ וועניג בעאכטעט ווערדען. זיא האבען הייסעס בלוט, אונד ווענן זיא מיט איינעם שטרייטע בעגיננען, דאנן בלייבע איך דער פריעדענס-שטאָרער אונד בעשוואָרע געגען מיך דען צאָרן דער קאָניגין הערויף. לאססעט אלזאָ אללעס אין בעסטער אָרדנונג ביז 11 אוהר אין בערייטשאפט זיין, דענן פינקט 12 אוהר מיטטאגס מוס איך בייא האָפע אים אודיענצ-זאאלע ערשיינען."

וועהרענד דיא ביידען גראפען דאמיט בעשעפטיגט ווארען, זיך אויף איהר נאהעס צוזאממענטרעפפען פאָר דער קאָניגין פאָרצובערייטען, וואר זעלבסט קאָניגין עליזאבעטה ניכט אָהנע בעזאָרגניס דאריבער, וויא איהרע פריעדענס-פערמיטטלונג צווישען דען ביידען פיינדליכען גראפען אויספאללען ווערדע. זיא וואוסטע, דאס ביידע גראפען מיט איינעם צאהלרייכען געפאָלגע קאָממען, וועסהאלב זיא אויך דען בעפעהל ערטהיילטע, דאס אויך זעמטליכע קאָניגליכע לייבוואכען אונטער וואפפען שטעהען זאָללען. גלייכצייטיג ווארדע אויך אים בעפעהל דער קאָניגין ערלאססען, דיעס דעססען יעדעם עדעלמאננע, וועלכען ראנגעס ער אויך זיין מאכטע, איפ'ס שטרענגסטע פערבאָטען ווערדע, דעם קאָניגליכען פאלאסטע מיט בעוואפפנעטען לייטען זיך צו נעהערן!

דיא בעדייטונגספאללע שטונדע, אויף דיא מאן זיך פאָן אללען זייטען אויפ'ס אייפריגסטע פאָרבערייטעטע, קאם ענדליך הערא — אונד מיט דעם שלאגע 12 טראפען דיא ביידען גראפען, יעדער פאָן איינעם לאנגען גלענצענדען צוגע פאָן פריינדען אונד דיענסטלייטען בעגלייטעט, אים האָפע דעם קאָניגליכען פאלאסטעס איין.

דיא בעגלייטונג דעם גראפען לעסטער וואר צאהלרייכער אונד גלענצענדער אלס דיא דעם גראפען סוסעקס.

דיא ביידען גראפען שטאנדען נון איינאנדער געגעניבער, קיין גרוס ווארדע געוועכסעלט, אבגלייך דיא איינע אנדער פעסט אין דיא אויגען זאהען; יעדער וואוסטע, דאס דער אנדערע מיט דעם גרוסע בעגיננען זאָללע.

אים אויגענבליקע איהרער אנקונפט ווארדע דיא שלאָס-גלאָקע געלייטעט, דיא טהאָרען דעם פאלאסטעס עפפנעטען זיך, אונד דיא גראפען טראטען איין, יעדער פאָן דען בעפאָרצוגטען זיינעס געפאָלגעס בעגלייטעט. דיא אונטערגעאָרדנעטען דיענסטלייטע בליעבען געמליך דרויסען אים שלאָסהאָפע, וויא ביידע פארטייען זיך געגענזייטיג מיט בליקען פאָלל האס בעטראכטעטען, אלס ערווארטעטען זיא מיט אונגעדולד איינע פעראנלאססונג, איינאנדער אנצוגרייפען. זיא ווארדען יעדאך דורך דיא אנוועזענהייט דער צאהלרייכען, אונטער דען וואפפען שטעהענדען קאָניגליכען וואכען אין שראנקען געהאלטען.

אינצווישען בעגלייטעטען דיא פאָרנעהמסטען יעדעס געפאָלגעס איהרע גראפען אין דען גראָסען פאָרזאאל דעס קאָניגליכען פאלאסטעס. דיא פארטייא דעס גראפען לעסטער שטעללטע זיך צור לינקען זייטע דעס זאאלעס, וועהרענד דיא פארטייא דעס גראפען סוסעקס אויף דער רעכטען זייטע שטעללונג נאהם.

פאָן דיעזעם גראָסען פאָרזאאלע פיהרטע איינע טהיר אין דען אודיענצ-זאאל, וואָהער מאן בערייטס דיא אנוועזענהייט דער קאָניגין מעלדעטע. דיא ביידען גראפען שריטטען נון לאנגזאם דער טהירע דעס אודיענצ-זאאלעס צו; דעם גראפען פאָן סוסעקס פאָלגטען טרעססיליאן, בלונט אונד וואלטער, וועהרענד דעם גראפען פאָן לעסטער ו ו א ר נ י י א פאָלגטע.

יעטצט העטטע וועגען דעם פאָרטריטטעס (דאס הייסט: ווער פריהער, גראף סוסעקס אָדער גראף לעסטער, דען אודיענצ-זאאל בעטרעטען זאָלל) איין נייער שטרייט ענטשטעהען זאָללען, דאך וואר דיעזער לייכט געשליכטעט, אינדעם גראף סוסעקס, אלס דער א ל ט ע ס ט ע, דעם פאָרטריטט ערהיעלט. —

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

ווענדונג קאָממען. נון זינד אבער זאָלכע מיט-עהען
געוויס דיא גראָססטע געפֿאהר פֿירס יודענטהום!

* (ר אָ ט ה ש י ל ד אלם א ב אָ נ נ ע נ ט.)
געסטערן ערהיעלט הערר מ' עה־ענטה־ל אויף זיין
זעהר טרעפֿפֿליכעס ווערק „יידישעס פֿאמיליענבוך"
איינען האָכהערציגען אבאָננענטען. הערר באראָן
ראָטהשילד איס פֿאריז אבאָנירטע נעמליך אויף
דאס „יידישע פֿאמיליענבוך" מיט דעם בעטראגע פֿאָן
100 גולדען! וויר ווינשען העררן עהרענטהייל 20
זאָלכע אונד 3000 געוועהנליכע אבאָננענטען. ער
פֿערדיענט עס, דא זיין ווערק פֿיר דיא געבילדעטען
יידישען קרייזע פֿאָן בלייבענדעם ווערטהע זיין ווירד!
עס פֿרייט אונס, דאס אויך זייטענס איגזערער אבאָנ-
נענטען איינע רעכט לעבהאַפֿטע טהיילנאהמע פֿיר
דיעזעס לעהררייכע בוך זיך צייגט!

* (א י י ן ש ק א נ ד א ל אָ ז ע ר א ס-
ס ע נ ט י ר ו נ ג ס - ש ו ו י נ ד ע ל.) איס וואַ-
ראזדין (קראָאציען) ווירד בעריכטעט: אם 25-טען
דיעזעס געלאנגט איין גראָסארטיגער פּראָצעס וועגען
אססענטירונגס-שווינדעלייען פֿאַר דאס היעזיגע
געריכט, וועלכער אין דער גאנצען עסטערייכי-
אונגארישען מאָנארכיע גראָססעס איפֿזעהען ערריגען
ווירד. דער פֿאלל איזט פֿאָלגענדער: דיא ביי-
דען ברידער גוסטאוו אונד אדאָלף ט ו י ס י ג זינד
אין דעם בענאכבארטען א י ו ו א נ ע ץ אנגעזע-
הענע גרונדבעזיטצער אונד פֿאבריקאנטען. אבגלייך
זיא ניכט מיטגליעדער דער אססענטירונגס-קאָמ-
מיססיאָן זינד, זאָ וואוסטען זיא זיך דורך איהרע
פֿערבינדונגען דאָך דיא ערלויבניס צו ערווירקען,
בייא יעדער אססענטירונג פֿאָם אנפֿאנגע ביז צום
ענדע צוגעגען צו זיין. דאס ווערע אן אונד פֿיר זיך
עטוואס גאַנץ אונשולדיגעס. דאָך דיא ברידער טוי-
סיג ערשיענען ניכט דעם בלאָסען פֿערגניגענס וועד-
גען אימטער בייא דען אססענטירונגען, זאָנדערן
זיא טריעבען היעמיט איינען זעהר שטרעפֿליכען
שווינדעל. דער איהנען געוויס בעדייטענדע סוממען
איינבראכטע. זיא רעדעטען נעמליך דען עלטערן
דער מיליטער-פֿפֿליכטיגען יונגען לייטע איין, דאס
זיא בייא דער אססענטירונג אללעס דורכזעטצען
קאָננען, אונד דאס עס נור פֿאָן איהנען אלליין אב-
הענגע, אב איין יונגער מאנן צום מיליטער קאָממט,
אָדער פֿאָם מיליטער-דיענסטע בעפֿרייט ווירד! אונ-
טער דיעזעם פֿאָרוואַנדע לאָקטען זיא פֿאָן פֿערשיע-
דענען עלטערן בעדייטענדע געלד-סוממען הערויס,
מיט דער פֿערזיכערונג, איהרע זאָהנע פֿאָן דער
מיליטער-דיענסט-פֿפֿליכט צו בעפֿרייען. דאָך איין
אלטעס שפּריכוואָרט זאגט: „דער קרוג געהט זאָ
לאנגע צום ברוננען, ביז ער ענדליך בריכט!" זאָ
ערגינג עס אויך דען ברידערן טויסיג. דיא איהרע
שווינדעל זאָ לאנגע פֿאָרטזעטצטען, ביז ער ענדליך
אויפֿגעדעקט וואורדע. מערקווירדיג היעביא איזט,
דאס דיא ברידער טויסיג נור פֿאָן יידישען עלטערן זאָל-
כע מיליטער-בעפֿרייאונגס-געלדער אויסשווינדעלטען.
דיא אנקלאגע לייטעט נור וועגען ב ע ט ר ו ג,
ניכט אבער עטווא וועגען דער אונגערעכטען בע-
פֿרייאונג אירגענד איינעס יונגען מאננעס פֿאָם מי-
ליטער-דיענסטע. דיעזעס האבען זיא ניכט געטהאָן;
זיא האטטען אויך דיא מאכט ניכט היעצו, דא זיא
בייא דער אססענטירונג גאר קיינען איינפֿלוס האט-
טען; זיא פֿאַפּפּטען איינפֿאך פֿאָן דען ארמען עלטערן,
דיא איינען מיליטער-פֿפֿליכטיגען זאָהן האטטען, דאס
געלד איין אונד שטעקטען עס פֿיר זיך איין. בייא
דער אססענטירונג זאָגטען זיא בלאָס אלס „צושויער",
אָהנע אויך נור איין וואָרט וואגען צו דירפֿען!" —
זאָ וויט דער בעריכט איס וואראזדין. אונזערעס
עראכטענס איזט דער פֿאלל גאר קיין נייער. פֿאָר
איניגען יאהרען האבען וויר איינען עהנליכען פֿראָ-
צעס איס גאליציען געבראכט. דאס איין מאנן יאה-
רע הינדורך איינען זאָלכען אססענטירונגס-שווינדעל
געטריעבען; אונד פֿיעלע, זעהר פֿיעלע טויזענדע
פֿאָן גולדען דען ארמען עלטערן הערויסגעלאָקט
האט. דיא אנקלאגע לייטעטע אורשפּרינגליך געגען
אללע מיטגליעדער דער אססענטירונגס-קאָממיססיאָן,
געגען דיא מיליטער-ארצטע אונד זאָגאר אויך גע-
גען איינען האָכגעשטעללטען געגעראל, דא מאן
גלייבטע, דאס אללע דיעזע אן דיעזעם שווינדעל
בעטהייליגט זינד אונד זיא פֿיר געלד-בעשטעכונגען
צאהלרייכע מיליטער-פֿפֿליכטיגע יונגע לייטע איין
אונגערעכטער ווייזע פֿאָם מיליטער-דיענסטע בע-
פֿרייט העטטען! אונד וואס שטעללטע זיך דא בייא
דען געריכטליכען אונטערזוכונגען הערויס? דאס בייא
דען אססענטירונגען אללעס אין אָרדנונג פֿאָר זיך
גינג, קיין מיליטער-פֿפֿליכטיגער וואורדע בעפֿרייט.
ניעמאנד האט פֿאָן דעם שווינדלער יע אויך נור איי-
נען העללער ערהאלטען. דער שטאאט וואורדע
אים קיינען איינציגען רעקרוטען בעטראָגען. בלאָס
דיא ארמען עלטערן, דיא זיך דאס געלד פֿאָן דיע-
זעם פֿערשמיטצטען שווינדלער הערויסלאָקען ליע-
סען, האטטען דען שאדען דאפֿיר, דאס זיא איינעם
שווינדלער פֿערטרויען שענקטען. — דיעזע גאט-
טונג שווינדלער זינד לײדער אונאויסראָטטבאר.—
עס זינד דיעס דיא געפֿעהרליכסטען מענשען, דיא
דען לייטען זאָצוזאגען דאס געלד איס דער טאשע
הערויסשטעהלען. יא, זיא זינד געשיקטער אלס אל-
לע דיעבע. וועהרענד נעמליך דער געוועהנליכע
טאשענ-דיעב זיך בייא פֿעראיבונג דעס דיעבשטאה-
לעס דאָך דער געפֿאהר אויסזעטצט, ערווישט
צו ווערדען, וויססען דיעזע שווינדלער דיא זאכע זאָ
איינצוריכטען, דאס דיא אינגליקליכען איהנען
זעלבסט דאס געלד העריעבען. אונד דיעזער שווינ-
דעל ווירד ניכט בלאָס אין בעצוג אויף דיא אססענ-
טירונגען מיט פֿיעלעם אייפֿער בעטריעבען. דיא
אססענטירונגען וויעדערהאָלען זיך יא דאָך ניכט יע-
דען טאג. פֿיעלמעהר ווירד בייא „פּראָצעססען" גע-
שווינדעלט. דא גיבט'ס לייטע, וועלכע דען גאנצען
טאג איס פֿיאקער הערומפֿאהרען אונד דען לייטען
איינרעדען, דאס זיא בייא דען געריכטען אונד נא-
מענטליך בייא דען רעפֿערענטען גראָססען איינפֿלוס
האבען. —

* (ד י א ס א ד א ג ו ר ע ר ח ס י ד י ם
— א ו נ ש ו ל ד י ג.) וויר האבען אונלענגסט נאָך
דען בעריכטען דער וויענער בלעטטער דיא מיט-
טהיילונג געבראכט, דאס דיא חסידים געגען איינען
משומד י"ש איינען פֿאַרמליכען אויפֿשטאנד שטיפֿ-
טעטען, אין פֿאָלגע דעססען מעהרערע דערזעלבען
פֿערהאַפֿטעט וואורדען. עס געריכט אונס צור פֿריי-
דע, נונמעהר מיטטהיילען צו קאָננען, דאס דער
גאנצע בעריכט איין ליגענהאַפֿטער איזט. עס האט
זיך דאָרט וואָהל איין לידערליכער, פֿערברעכערי-
שער קערל, דער אין איינע ציגיינערין זיך פֿערליעב-
טע, געטויפֿט, דאָך וואורדע ער פֿאָן ניעמאנדעם
איבערפֿאללען, בלאָס איניגע קינדער ריעפֿען איהם
נאָך: „משומד! משומד!" פֿאָן איינער פֿערהאַפֿ-
טונג דער חסידים קאנן אלזאָ ניכט דיא רעדע
זיין, דאפֿיר וואורדע אבער געגען דען משומד וועגען
פֿערשיעדענער פֿערברעכען איינע אונטערזוכונג
איינגעלייטעט.

* (א י י ן ג ר אָ ס ע ר ב ע ט ר ו ג.) איס
בעלגראד ווירד בעריכטעט: דער היעזיגע יידישע
איינוואָהנער, סאמועל יאקאָב מ ל מ ד, האטטע
היער איין מאנופֿאקטור-וואארען-געשעפֿט. דאס
געשעפֿט גינג יעדאָך זאָ שלעכט, דאס דער איגהא-
בער דען קאָנקורז אנזאגען מוסטע. נון פֿערליעס
דער אונגליקליכע בעלגראד אונד גינג נאָך וויען.
דאָרט גאב ער זיך אלס דער בעפֿאָללמעכטיגטע
דעס היעזיגען גראָס-האנדלונגס-הויזעס „מאָזעס
מארליאך אונד בוללי" איס, אונד מאכטע פֿיר דיע-
זע פֿירמא בייא פֿערשיעדענען פֿאבריקאנטען בע-
דייטענדע איינקייפֿע אויף בארג. מיט דיעזען דורך
בעטרוג הערויסגעלאָקטען וואארען איס בעטראגע
פֿאָן איינגעפֿעהר 20000 גולדען וואורדע מ ל מ ד
פֿליכטיג. דער שווינדעל שטעללטע זיך ערסט הע-
רויס, אלס דיא פֿאבריקאנטען איניגע מאָנאטע
שפּעטער פֿאָן דער פֿירמא „מאָזעס מארליאך אונד
בוללי" איהר געלד פֿיר דיא געליעפֿערטען וואארען
פֿאָדערטען. יעטצט ווירד דער בעטריגער שטעק-
בריעפֿליך פֿערפֿאָלגט. אללין אינצווישען דירפֿטע
ער בערייטס לענגסט אין אמעריקא איינע זיכערע
צופֿלוכט געפֿונדען האבען. סאמועל יאקאָב מלמד

פֿאָלליעטאָן.

צ וו י י א ש וו ע ס ט ע ר ן.

(65-טע פֿאָרטזעטצונג.)

„דיא קאָניגין ויעהט עס אלזאָ ניכט גערנע (זאגטע
וואַרנייא ווייטער), וועגן איינער פֿאָן איהרען האָפֿליטען,
נאמענטליך פֿאָן דענען זיא זיך געליעבט גלויבט, הייראַטעט."

נראָף לעסטער פֿערשטאנד, וואס וואַרנייא דאמיט
מיינטע, ער גאב דעם געשפּרעכע איינע אנדערע ווענדונג,
אינדעם ער זאגטע: „דוא האסט פֿיעלע נאכריכטען גע-
זאממעלט, אבער דיא וויכטיגסטען פֿאָן אללען איבער-
גאנגען; דיא קאָניגין האט דיא צאהל איהרער יונגען האָפֿ-
לייטע, פֿאָן דענען זיא זיך זאָ גערנע אומקרייזען לאסט, שאָן
וויעדער פֿערמעהרט."

„„אָ, איהר מיינט דען יונגען וואלטער, דען מאנטעל-
ריטטער, דער זיך דורך דען בעשמוטצען מאנטעל דיא גונסט
דער קאָניגין ערוואָרבען האט?""

„לאבע ניכט, וואַרנייא, דיעזער מאנטעל-ריטטער
ווירד באלד ריטטער דעס „האָזענבאנד-אָרדענס" ווערדען;
(עס איזט דיעס דער האָכסטע אָרדען אין ענגלאנד.) איך
קעננע מיינע לייטע, איך ווייס, דאס זאָלכע היבשע יונגע
מעננער, וועלכע זיך זאָ ליעבענסווירדיג מאכען אונד גוט
האָפֿירען קאָננען, אין דער גונסט דער קאָניגין ראש אונד
שנעלל עמפּאָרשטייגען. — דוא לעבעלסט? דוא מיינסט,
איך ווערדע אייפֿערזיכטיג אויף דען יונגען מאנן? ניין! איך
בין עס ניכט. גלייבע מיר, איך ווערע פֿראָה, ווענן דיא
קאָניגין מיינער גאנץ פֿערגעססען ווירדע, ווענן איך מיך
אונבעמערקט פֿאָם האָפֿע גענצליך צוריקציעהען קאָננטע. —

אבער פֿאָן סוסעקס אונד זײנען לײטען דאַרף איך מיך דאָך
ניכט צוריקדרענגען לאַססען, בלאָס איהרע שאדענפֿרײדע
ווערע עס, וועלכע איך איהאַן ניכט נאָנגע. — ווייסט דוא
איך, דאס זיך טרעססיליאַן בײא סוסעקס בעפֿינדעט?"

„„איך דאס ווייס איך. סוסעקס געוויננ-ווירדען אונד
זיינע פֿערבינדונג מיט טרעססיליאַן זינד פֿיר אונס איין קליי-
נעס אונגליק, סוסעקס קראנקענפֿאלל וואר פֿיר אונס איין
גליק, פֿאָן דעם איך פֿיעל האָפֿפֿטע. אינדעססען דירפֿען וויר
דען מושה ניכט זינקען לאססען!""

„אן מושה האט עס מיר ניע געפֿעהלט. יעטצט מוסט
דוא נור דאפֿיר טראכטען, דאס איך זאממט מיינער בעגליי-
טונג אין גלענצענדסטער פּאראדע פֿאָר דער קאָניגין ער-
שיינע, דאמיט מאן אויך אן אונזערעם איסערן דען אונ-
טערשיעד פֿאָן דען לייטען דעס גראָפֿען סוסעקס הערויס-
פֿינדע; זיעהע אויך צו, דאס מיינע לייטע גוט בעוואַפֿפֿנעט
זייען; דאָך זאָללען זיא ניכט איהרע וואַפֿפֿען זאָ אָפֿפֿענט-
ליך אונד קריעגעריש צור שוי טראגען, דאמיט זיך דיא
קאָניגין היעריבער ניכט ערגערע, זיא זאָללען זיך זאָ שטעל-
לען, אלס פֿיהרטען זיא דיא וואַפֿפֿען בלאָס דער מאָדע
וועגען, דוא זעלבער האלטע דיך אין מיינער נעהע, דענן
עס דירפֿטע דא עטוואס פֿיר דיך צו טהון געבען."

וועהרענד דיעזעס געשפּרעכעס צווישען לעסטער אונד
וואַרנייא וואורדע אויך אים שלאָססע דעס גראָפֿען סוסעקס
צווישען דיעזעם אונד טרעססיליאַן איין געשפּרעך איבער
דאס בעפֿאָרשטעהענדע ערשיינען פֿאָר דער קאָניגין עליזא-
בעטה געפֿיהרט.

„דיינע ביטטשריפֿט אן דיא קאָניגין (זאגטע סוסעקס
צו טרעססיליאַן), אין וועלכער דוא דען לאָרד וואַרנייא דער

ענטפֿיהרונג אנקראנקט, איזט יעטצט בערייטס אין דען
הענדען דער קאָניגין. איך וועלכעט האבע זיא דורך איינען
מיינער פֿערטרויטען דאהין געלאנגען לאססען. איך זאָללטע
דענקען, דאס איהר מיט אײערעם נעווינע דורבדרינגען מיס-
טעט. שמײכעלט עס זיך דאָך אויף געדאנקענלאָזיגקײט אונד עהרע,
אונד איין בי דען האלט זיך ערהאבענעט פֿיר איין מיססטאט.
— איגדעססען קאָממט עס דאראויף אן, ווער פֿאָן אונס ביי-
דען, נעמליך פֿאָן מיר אונד לעסטער, בייא דער קאָניגין
אן איבערגעוויכט געווינגט. דענקע מיך אין דער איינען אונד
דען גראַפֿען לעסטער אין דער צווייטען וואג-שאאלע, אי-
בערוויעגע איך פֿאָר דער קאָניגין דען גראַפֿען לעסטער, דאנן
שטיינט עבען דיינע האָפֿנונג וועגען ערפֿיללונג דיינעס
נעוונשעס. — אבער פֿאָרלייפֿיג ווייס איך נאָך אימטער ניכט,
וועד פֿאָן אונס ביידען אין דער גונסט דער קאָניגין שטיי-
גען ווירד. איך בין איין קריעגס-העלד, אונד דער קריעגער
גילט לײדער עבען נור וועהרענד דעם קריעגעס. נראָף לעס-
טער אבער איזט עבען וועהרענד דעם פֿריעדענס, וועהרענד
דעססען דיא קאָניגין קיינע אנדערע זאָרגען האט, איין
זעהר היבשער אונד בעליעבטער האָפֿמאנן, דער דיא קאָ-
ניגין דורך שמייכעלייען צערשטרייען קאנן. איך פֿירכטע,
דאס לעסטער אין דיעזער פֿריעדענס-צייט בייא דער קאָני-
גין האָהער שטעהט אלס איך. ווערע יעטצט איין קריעג צו
ערוואַרטען, זאָ ווירדע א י ך איהר גינסטלינג זיין; דאָך
דער סאָלדאט קאָממט אין פֿריעדענס-צייטען אוים דער מאָדע,
אונד יונגע הערריען מיט שאָנעם אייפֿפּוטצע קאָממען אין
אנזעהען. נון, וויר מיססען אונס יעטצט עבענפֿאללס אויפֿ-
פּוטצען, דא עס איינמאל דאָך זאָ מאָדע איזט."

יעטצט ווענדעטע זיך גראָף סוסעקס אן זיינען האָפֿ-